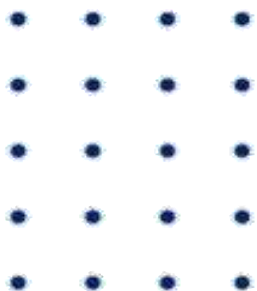

Dane w Systemie Rejestrów Państwowych jako narzędzie do zapobiegania kradzieżom tożsamości

21 kwietnia 2021 r.

System Rejestrów Państwowych

System rejestrów państwowych - stanowi rozwiązanie organizacyjno-techniczne, wykorzystywane do prowadzenia rejestrów publicznych, w skład którego wchodzi:

- Rejestr Stanu Cywilnego
- Rejestr PESEL
- Rejestr Dowodów Osobistych - RDO (przechowywany wizerunek)
- Centralna Ewidencja Wydanych i Unieważnionych Dokumentów Paszportowych - Rejestr Dokumentów Paszportowych (przechowywany wizerunek)
- Rejestr Danych Kontaktowych (RDK)

Tożsamość i stworzenie w SRP

Tożsamość w SRP kreowana jest jako zestaw danych podlegających potwierdzeniu lub weryfikacji przy dokonywaniu określonych czynności.

Moment „nabycia” tożsamości w systemie administracyjno-prawnym:

1. Sporządzenie aktu urodzenia i nadanie numeru PESEL:

- sporządzenie aktu urodzenia w Polsce i nadanie numeru PESEL;
- transkrypcja zagranicznego aktu urodzenia i nadanie numeru PESEL;
- nadanie numeru PESEL na podstawie dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca;

2. Wydanie dokumentu tożsamości lub środka identyfikacji elektronicznej

Potwierdzenie tożsamości

Sama znajomość danych osobowych jak imię, nazwisko, numer PESEL nie pozwala jeszcze na np. zaciąganie zobowiązań w imieniu osoby trzeciej.

Potwierdzenie tożsamości osoby może nastąpić przy użyciu:

- dokumentu tożsamości (dowód osobisty, paszport) – weryfikacja tożsamości opiera się na identyfikacji cech fizycznych zabezpieczonego dokumentu oraz cech biometrycznych posiadacza (wizerunek, odciski palców);
- środka identyfikacji elektronicznej np. Profilu Zaufanego, który jest najpowszechniejszym środkiem identyfikacji w kontaktach z administracją publiczną.

Definicja kradzieży tożsamości wprowadzona do *ustawy o dowodach osobistych*:

„**nieuprawnione wykorzystanie danych osobowych posiadacza dowodu osobistego**”

Fałszywa tożsamość czy kradzież istniejącej?

Zagrożenia związane z tożsamością mogą polegać na wykreowaniu całkiem nowej, fałszywej tożsamości i uzyskaniu dokumentów tożsamości lub środków identyfikacji elektronicznej ją potwierdzających lub na kradzieży tożsamości już istniejącej:

1. Wykreowanie fałszywej tożsamości – nieuczciwy urzędnik, który tworzy tożsamość nadając numer PESEL osoby z fałszywymi danymi, wydaje dowód osobisty na te dane ze zdjęciem realnej osoby.
2. Wykreowanie fałszywej tożsamości (nadanie numeru PESEL) na podstawie podrobionego lub przerobionego paszportu cudzoziemca;
3. Potwierdzenie Profilu Zaufanego, wydanie kwalifikowanego podpisu elektronicznego, założenie środka uwierzytelnienia w systemie bankowym na podstawie podrobionego lub przerobionego dokumentu tożsamości.

Zagrożenia

Stworzenie fałszywej tożsamości lub jej kradzież powoduje daleko idące konsekwencje:

- negatywne skutki dla osób, których tożsamością się posłużono – np. zaciąganie zobowiązań w ich imieniu, sprzedaż nieruchomości przez podszycie się pod właściciela;
- wyłudzenie środków publicznych – w okresie pandemii nasiliło się zjawisko pozyskiwania środków publicznych z tzw. „tarcz covidowych” z użyciem Profilu Zaufanego;

Udostępnianie danych z SRP – pełna teletransmisja

Pełna teletransmisja danych - to udostępnienie wszystkich danych osoby fizycznej zgromadzonych w rejestrze PESEL oraz Rejestrze Dowodów Osobistych. W wyniku zapytania o osobę poszukiwana po zadanych kryteriach zwrotnie uzyskiwany jest zestaw danych jej dotyczących.

Dostępem takim dysponują:

- organy administracji publicznej,
- sądy i prokuratury,
- służby,
- inne podmioty realizujące zadania publiczne.

Udostępnianie danych z SRP – ograniczona teletransmisja/weryfikacja

Ograniczona teletransmisja/weryfikacja – polega na porównaniu przekazanych danych z danymi zawartymi w rejestrze PESEL/RDO. Wynikiem udostępniania danych w tym trybie jest potwierdzenie zgodności przekazanych danych.

Zgodnie z ustawami udostępnianie w tym trybie następuje na rzecz:

- podmiotów, które wykażą interes faktyczny w otrzymaniu danych (w szczególności prowadzą działalność związaną z koniecznością weryfikacji tożsamości klientów);
- podmiotom wydającym środki identyfikacji elektronicznej;
- kwalifikowanym dostawcom usług zaufania.

Po uwierzytelnieniu się na ePUAP każdy może też skorzystać z usługi sprawdzenia czy dowód osobisty jest ważny – po wskazaniu jego serii i numeru.

Ograniczona teletransmisja/weryfikacja - statystyka

W roku 2020 podmioty komercyjne skorzystały z usług weryfikacji 14 246 858 razy, w tym:

- weryfikacja danych z rejestrem PESEL: 6 385 120
- weryfikacja z Rejestrem Dowodów Osobistych: 7 861 738

Prawie 80% weryfikacji przeprowadzanych jest przez banki, które wykorzystują dane zgromadzone w SRP w tzw. procesach onboardingowych ale także już po zarejestrowaniu użytkownika w swoim systemie, w ramach utrzymywania relacji z klientem np. przy udzielaniu kredytu.

Z usług weryfikacji korzystają też takie podmioty jak Krajowy Rejestr Długów, SKOK, Euronet czy Cinciarz.pl.

Potencjał wykorzystania danych z SRP

Dane zgromadzone w rejestrach wchodzących w skład SRP są już wykorzystywane do ochrony tożsamości, w szczególności do:

- weryfikacji tożsamości osoby;
- weryfikacji dokumentu tożsamości;
- wydania środka identyfikacji elektronicznej stosowanego do uwierzytelniania w systemie teleinformatycznym banku krajowego;
- potwierdzenia środka identyfikacji elektronicznej w postaci Profilu Zaufanego;
- wydania kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Dane te mogą być wykorzystywane jeszcze w szerszym zakresie – szczególne znaczenie ma wykorzystanie **fotografii** znajdującej się w Rejestrze Dowodów Osobistych.

Udostępnienie wizerunku osoby

Wizerunek osoby w SRP przechowywany jest w Rejestrze Dowodów Osobistych oraz Centralnej Ewidencji Wydanych i Unieważnionych Dokumentów Paszportowych i udostępniany służbom.

Zalety wykorzystania wizerunku:

- ograniczenie możliwości skorzystania z kolekcjonerskich dokumentów tożsamości lub dokumentów przerobionych – weryfikacji poddawany jest nie tylko zestaw danych identyfikujących osobę i dokument lecz również czy fotografia zamieszczona na dowodzie osobistym jest tożsama z fotografią w RDO.
- możliwość weryfikacji wizerunku osoby nieposiadającej przy sobie dokumentu tożsamości;
- wydawanie środków identyfikacji elektronicznej w oparciu o weryfikację tożsamości popartą identyfikacją wizerunku osoby.

Udostępnienie wizerunku osoby

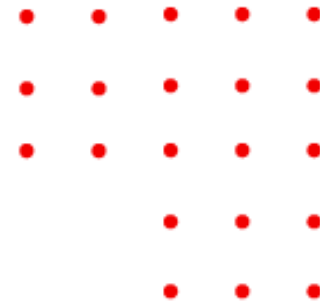
Powyższe zalety powinny zostać wykorzystane w sferze kontaktów pozapublicznych w celu **zapobiegania** przekraczania prawa z użyciem skradzionej tożsamości w relacjach z podmiotami gospodarczymi.

W związku z tym Kancelaria Prezesa Rady Ministrów prowadzi prace analityczne mające na celu:

- udostępnienie wizerunku osoby punktom potwierdzającym Profil Zaufany w procesie jego wydawania;
- udostępnienie wizerunku szerszemu zakresowi podmiotów jak: banki, przedsiębiorcy telekomunikacyjni, dostawcy usług płatniczych, podmioty wydające środki identyfikacji elektronicznej, kwalifikowani dostawcy usług zaufania.

Inne środki w SRP zapobiegające tworzeniu fałszywej tożsamości lub jej kradzieży

- Ograniczone zaufanie do urzędników „tworzących” tożsamość i wydających dokumenty tożsamości;
- Co najmniej jeden osobisty kontakt urzędnika z osobą na rzecz której wydany zostanie dokument tożsamości;
- System Informacyjny Schengen (SIS) – utracone dowody osobiste oraz paszporty rejestrowane są w SIS;
- Szybkie unieważnienie dowodu osobistego na skutek utraty dokumentu.

Dziękuję za uwagę

